

**ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА**

Факультет *історії та права*

Кафедра *філософії, політології та міжнародних
відносин*

**ФІЛОСОФІЯ НАУКИ
ЗП НД/ОК 1.1.1**

СИЛАБУС

2020-2021 навчальний рік

Силабус це персоніфікована програма викладача для навчання студентів з кожного предмета, що оновлюється на початок кожного навчального року.

Силабус розробляється відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівця відповідного рівня та згідно навчального і робочого навчального планів, з врахуванням логічної моделі викладання дисципліни.

Силабус розглянутий на засіданні кафедри філософії, політології та міжнародних відносин.

Протокол від «27» серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри

(Ю.В. Харченко)

Розробник: доктор філософських наук, доцент кафедри філософії, політології та міжнародних відносин Ю.В. Харченко

1. Електронна адреса:

Інша контактна інформація:

2. Опис навчальної дисципліни: Філософія науки

Спеціальність:	Всі спеціальності
Освітньо-професійна програма:	Всі програми
Рівень вищої освіти:	Другий (магістерський)
Форма навчання:	денна
Курс:	I
Семестр:	I

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 3	Нормативна
Блоків – 3	
Загальна кількість годин – 90	
Тижневих годин для денної форми навчання: 2	
Лекції	12 год.
Практичні, семінарські	6 год.
Консультації	16 год.
Самостійна робота	56 год.
Індивідуальне науково-дослідне завдання (есе, аналітичний звіт, тези тощо)	Есе
Вид підсумкового контролю:	залік
Сторінка дисципліни на сайті університету	-----
Зв'язок з іншими дисциплінами.	Філософія, логіка, психологія, фізика тощо

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Філософія науки» є виявлення специфіки інтелектуальної діяльності в умовах нового типу суспільства (інформаційного), що формується.

Завдання:

- Показати, що наука – одна з найдавніших сфер діяльності в історії людства, що вона виступає в сучасних умовах не лише особливою практикою, а і найвищою сферою інтелектуальної творчості;
- Сприяти розумінню того, що наука є значущою як в побутовому житті, так і в усіх інших соціальних сферах, що вона сприяє вдосконаленню техніки і технологій;
- Спонукаати студентів до ґрунтовного аналізу, до вироблення наукової рефлексії;
- Довести, що застосування наукових методів та знань може допомогти кожній людині стати професіоналом у будь-якій сфері діяльності;
- Виховати свідоме ставлення до інформації, виробити науковий підхід до її відбору з огляду на те, що в сучасних умовах кількість інформації нівелює її якість, основними домінантами суспільного буття стають: містифікація фактів, масовість, стереотипність мислення, інформаційне насилля, інфляція слова тощо.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- понятійно-категоріальний апарат філософії науки;
- предмет, метод, функції філософії науки;
- особливості та ключові аспекти гносеології та епістемології, методології, логіки;

вміти:

- грамотно застосовувати понятійно-категоріальний апарат;
- поставити й аналізувати наукову проблему, застосовувати методи наукового пізнання, розрізняти основні методологічні принципи й підходи.

Сформовані компетентності:

- **ІК** Здатність розв'язувати комплексні теоретичні та практичні задачі і проблеми під час професійної діяльності або в процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та здійснення інновацій і характеризується невизначеністю умов та вимог.
- **ЗК1** Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- **ЗК2** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- **ЗК3** Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- **ЗК4** Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- **ЗК5** Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- **ЗК8** Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.
- **ЗК9** Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- **СК6** Здатність використовувати для дослідження теоретичні та методологічні підходи науки, міждисциплінарних досліджень.
- **СК7** Здатність здійснювати прикладні аналітичні дослідження проблем, професійно готувати аналітичні матеріали та довідки.
- **СК10** Здатність до самонавчання, підтримки належного рівня знань,

Програмні результати навчання відповідні компонентам освітньої програми:

- **РН 3** Застосовувати сучасні наукові підходи, методології та методики для дослідження проблем
- **РН 7** Оцінювати та аналізувати проблеми та ситуації, пропонувати нові підходи
- **РН 14** Оцінювати результати власної роботи і відповідати за особистий професійний розвиток.

4. Зміст дисципліни. Календарно-тематичний план

Назви тем	Кількість годин	
	усього	у тому числі

		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Теоретична частина						
1. Фундаментальні засади філософії науки						
Тема 1. <i>Філософія науки: предмет, коло проблем.</i>		2	1			10
Тема 2. <i>Історія філософії та історія науки: взаємозв'язки, взаємовпливи. Проблема формування наукової картини світу.</i>		2	1			10
Тема 3. <i>Гносеологія, епістемологія, методологія, логіка як фундаментальні розділи філософії науки.</i>		2	1			10
2. Формування ключових методологічних принципів						
Тема 4. <i>Філософія науки як методологія. Плюралізм методологій.</i>		2	1			10
Тема 5. <i>Проблема методу наукового пізнання. Наукові теорії, концепції, дослідницькі програми. Поняття наукової парадигми.</i>		2	1			10
3. Феномен наукового пошуку та критерії істинності в філософії науки						
Тема 6. <i>Структура наукового дослідження.</i>		2	1			6
Усього годин орієнтовно:	90	12	6			56

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.		
1.	Філософські аспекти осмислення науки. 1. Визначити науку як: а) форму суспільного світогляду; б) сферу діяльності та виробництва; в) соціальний інститут; г) систему знань. 2. Описати види донаукових форм знання. 3. Встановити предмет, цілі та пріоритети філософії науки. 4. Довести взаємозв'язок філософії науки із методологією конкретних наук.	2
2.		
2.	Класифікація методів наукового пізнання. 1. Поняття методу наукового пізнання. 2. Загальнофілософські методи пізнання. 3. Науковотеоретичні та науковопрактичні методи пізнання. 4. «Полілог» методологій та методологічних принципів. 5. Методологія конкретних наук.	2
3.		
3.	Структура наукової роботи. 1. Особливості постановки наукової проблеми. 2. Постановка цілей та наукових завдань. 3. Роль наукового пошуку. 4. Евристичний характер наукової роботи. 5. Значення та цінність досліджуваних явищ.	2
РАЗОМ орієнтовно:		6 год.

6. Самостійна робота

№	Назва теми	Кількість
---	------------	-----------

з/п		годин
1.		
1.	<i>Філософія й методологія конкретних наук</i>	56
РАЗОМ орієнтовно:		56 год.

7. Література для вивчення дисципліни:

1. Антология мировой философии. – М., 1971. – Т.3. – С. 548-621.
2. Аристотель. Сочинения в 4-х томах. – Том 3. Физика. – С. 61-122.
3. Асмус В.Ф. Неокантианство // Буржуазная философия кануна и начала империализма. – М., 1977.
4. Бэкон Ф. О достоинстве и приумножении наук // Бэкон Ф. Соч. в 2-х т. – М., 1971. – Т.1.
5. Бэкон Ф. Новый Органон // Бэкон Ф. Соч. в 2-х т. – М., 1972. – Т.2
6. Бэкон Ф. Великое восстановление наук // Бэкон Ф. Соч. в 2-х томах. – М., 1971. – Т.1.
7. Вітгенштейн Л. Tractatus logico-philosophicus. Філософські дослідження. – Київ: Основи, 1995.
8. Гадамер Х.-Г. Истина і метод (фрагменти) // Читанка з історії філософії. – Книга 6. Зарубіжна філософія ХХ ст. – К., 1993.
9. Гуссерль Э. Кризис европейских наук и трансцендентальная феноменология // Вопр. философии. – 1992. – №7.
10. Декарт Р. Рассуждения о методе, чтобы всемерно исправлять свой разум и доискывать истину в науках // Декарт Р. Соч. в 2-х томах. – М., 1989. – Т.1.
11. Дільтей В. Виникнення герменевтики // Сучасна зарубіжна філософія: Течії і напрямки. Хрестоматія. – К., 1996.
12. Добронравова И.С. Синергетика: становление нелинейного мышления. – К., 1990.
13. Добронравова И.С. Наукова бачення місця людини в світі // Філософія. Курс лекцій. Лекція 14. – К., 1993.
14. Карнап Р. Философские основания физики. Введение в философию науки. – М.: Прогресс, 1971.
15. Карнап Р. Преодоление метафизики логическим анализом языка // Аналитическая философия: становление и развитие. – М., 1998.
16. Князева Е.Н., Курдюмов С.П. Синергетика как новое мировидение // Вопр. философии, 1992. – № 12.
17. Крымский С.Б., Кузнецов В.И. Мировоззренческие категории в современном естествознании. – К., 1983.
18. Крымский С.Б. Научное знание и принципы его трансформации. – К., 1974.
19. Куайн В. Онтологическая относительность // Современная философия науки. – М., 1996.
20. Кун Т. Объективные, ценностные суждения и выбор теории // Современная философия науки. – М., 1996.
21. Кун Т. Структура научных революций. – М., 1977.
22. Лакатос И. Бесконечный регресс и обоснование математики // Современная философия науки. – М., 1996.
23. Лакатос И. Фальсификация и методология научно-исследовательских программ. – М.: «Медиум», 1995.
24. Лакатос И. История науки и ее рациональные реконструкции // Структура и развитие науки. Из Бостонских исследований по философии науки. – М., изд-во «Прогресс», 1978.
25. Лекторский В.А. Операционализм // Современная буржуазная философия. – М., 1972.
26. Лекторский В.А., Швырёв В.С. Методологический анализ науки. (Типы и уровни) // Философия, методология, наука. – М., 1972.
27. Лаудан Л. Наука и ценности // Современная философия науки. – М., 1996.
28. Леви-Стросс К. Структурная антропология. – М., 1983.
29. Линде А.Д. Раздувающаяся Вселенная. – УФН. – Т. 144. – вып. 2. – Окт.1994.
30. Микешина Л.А. Детерминация научного познания. – Л., 1973.
31. Мур Дж. Доказательство внешнего мира // Аналитическая философия ХХ века. – М., 1993.
32. Остин Дж. Значение слова // Аналитическая философия ХХ века. – М., 1993.
33. Патнем Х. Введение к книге «Реализм и разум» // Современная философия науки. – М., 1996.

34. Поппер К. Логика и рост научного знания. – М.: Прогресс, 1983.
35. Пригожин И., Стенгерс И. Порядок из хаоса. – М., 1986.
36. Пуанкаре А. О науке. – М.: Наука 1983.
37. Рассел Б. Мое философское развитие // Аналитическая философия XX века. – М., 1993.
38. Рассел Б. Логический атомизм // Аналитическая философия: становление и развитие. – М., 1998.
39. Рейхенбах Г. Направление времени. – М., 1982.
40. Рейхенбах Г. Философия пространства и времени. – М., 1985.
41. Риккерт Г. Науки о природе и науки о культуре // Культурология XX век. Антология. – М., 1995.
42. Степин В.С., Кузнецова Л.Ф. Научная картина мира в культуре техногенной цивилизации. – М. 1994.
43. Степин В.С. Структура и эволюция теоретических знаний // Природа научного познания. – Минск, 1979.
44. Степин В.С., Розов М.А., Горохов В.Г. Философия науки и техники. – М., 1997.
45. Степин В.С. Становление научной теории. – Минск, 1976.
46. Фейерабенд П. Избранные труды по методологии науки. – М., 1986.
47. Фуко М. Археология знания. – К., 1996.
48. Хайдеггер М. Время картины мира // Время и бытие. – М., 1993.
49. Шлик М. О фундаменте познания // Аналитическая философия XX века. – М., 1993.